

Guntis Berelis

Härra Heideggerile meeldivad kassid ja teisi jutte

Läti keelest tõlkinud Contra

Tõlgitud käsikirjadest ja väljaandest

Guntis Berelis

Es nekad nerunāju mulķības

Riia, Dienas Gramāta, 2018

Raamatu ilmumist on toetanud platvorm Latvian Literature koostöös
Läti Kultuurkapitaliga

Toimetanud Katrin Kern

Korrektuuri lugenud Lauri Eesmaa

Kujundanud Maris Kaskmann

© Guntis Berelis, 2022

© Tõlge eesti keelde ja saatesõna. Margus Konnula ja Loomingu Raamatukogu, 2022

© Kaanefoto. Ģirts Raģelis

Kolleegium

Toomas Haug, Tiit Hennoste, Maarja Kangro, Lauri Kitsnik, Hasso Krull, Ilona Martson,
Mati Sirkel, Marek Tamm, Udo Uibo, Vaapo Vaher

Toimetus

Harju 1, 10146 Tallinn

Tel: 627 6425

E-post: LR@loominguraamatukogu.ee

Trükkinud Tallinna Raamatutrükikoda

ISSN 1406-0515

ISBN 978-9916-616-83-3 (trükis)

ISBN 978-9916-616-84-0 (epub)

Ma ei räägi kunagi rumalusi

Kutse pidulikule lõunale parlamendihoonesse saime naisega kätte juba poole aasta eest: range kujundusega, kuldtähtedega paksule tugevale kriitpaberile trükitud: „Palume Teid, selliseid ja selliseid, osa võtma iga-aastasest pidulikust lõunast parlamendis.“ Kõik, punkt, jah, muidugi ka Läti vapp ja presidendi allkiri. Pärast seda helistati mitu korda presidendi kantseleist, küsiti, kas me ikka tõesti oleme nõus tulema, kirjeldati lõunasöögi kulgu ja igasuguseid muid pisikesi, aga olulisi detaile, mida peab ametlikele üritustele ilmudes kindlasti silmas pidama. Targasti tehtud, et kutse saadeti nii aegsasti. Kes teab, võib-olla on inimene kavandanud välismaareisi või kavatses üldse teise riiki kolida, võib-olla on tal just sel hetkel ette nähtud plaaniline operatsioon – kõike võib ette tulla.

Tunnistan, et meile valmistasid hiiglaslikku rahulolu nii kutse ise kui ka varjamatult kadedad ilmed, mis libisesid üle sugulaste ja sõprade nägude, kui nad sellest teada said. Iseenesest mõista õnnitlused, käepigistused, õlalepatsutused, mõni isegi kallistas või musitas minu naist mõlemale põsele, et oma vaimustust väljendada, aga minu pilgu eest ei peida midagi – ma nägin hästi neid mahasurutud kadeduse märke näos. Ja ärge tulge rääkima, et ka teie ei kadesta! Tunnetan, et igaüks tahaks tulla meie asemel. Isegi minu vanemad – kas ei muutunud nende huuled kriipsuks ega välkunud kahtlaselt nende silmad, kuigi nad püüdsid kangelt naeratades oma rõõmu näidata? Jah, selgelt näha, et kadestavad, kuigi selleks ei peaks olema mingit alust, neile ei paista ju sellist kutset kuskilt otsast, sest pole kuulda olnud, et lõunale parlamendis oleks kordki kutsutud mõni pensionäripaar. Ebaõiglane, aga tegelikkus on alati karmim, kui me tahaksime. Ja vend? Arst, külma kõhuga anesthesioloog, kes oma ameti tõttu on harjunud emotsioone vaos hoidma, ka tema vangutas vaid pead ja ohkas kurvalt – kuidas ma küll tahaksin teie asemel olla... Aga see on kõik tühiasi, kadetus on erakordselt inimlik omadus, ma saan ju aru. Kas mind ei teeks kadedaks, kui kutset poleksime saanud mitte meie, vaid kas või seesama

vennas? Teeks ja kuidas veel, ei kavatsegi varjata – nagu sedagi, et teiste inimeste kadedus valmistab mulle rõõmu ja rahulolu. Oleme kõik vaid inimesed, eks ju?

Ma ütlen teile – ürituseks valmistumine oli metsik ja täitis järelejäänud poole aasta jooksul vaata et kõik vabad hetked. Lõputud visiidid arstide juurde (ärme unusta ka kulusid!), polikliinikud ja järjekorrad, läbivaatused ja kontrollid, analüüsid ja vaksineerimised... Ei mina ega mu naine oleks justkui kunagi haige olemist harrastanud, aga kes teab, millised hädad võivad inimeses peituda. Laseme veel rahvasaadikute hulka mingi nakkuse või teab millise tõve lahti ja nägu igaveseks ajaks häbi täis. Ei, parem siis juba järjekorrad ja süstid, parem karta kui kahetseda. Ja rätsepmeistrid – naisele uhke valge kleit koos slepiga, täitsa nagu pulmadeks. Nii ta nõudis – tahaks välja näha värske ja puutumatu nagu nooruses. Mis te arvate, kui palju maksab tänapäeval hea õmbleja ja kui kaua tuleb tema järel oodata? Mitu korda käia selga proovimas? No just, eks ole. Pidime isegi kiirlaenu võtma, ei tulnud pähegi, et kõik see võiks nii põrgulikult kallis olla, aga teate, raha on mulle praegu paljas õhk. Sülitän kõigile laenudele ja rahale üldse. Minu käest ei saa nad enam sentigi tagasi – ja kui selle teadmiseks võtad, on kergendustunne selline, et mitte ei käi mööda asfalti, vaid hõljud nagu pilvede kohal!

Aga neist riietest siis... Mulle sobivalt pidulik smoking. Uus särk, lips, uued kingad, isegi aluspesu uus, veel mitte kordagi kantud. Terve igaviku ei ole smokingut selga tõmmanud, viimati pulmas, üldse ei ole edevad antsuhtid mulle kuidagi südamelähedased – kogu aja on hirm seda supi või kastmega ära mäkerdada, tunned ennast jäigalt nagu üleni kipsis ja just seepärast võtad ja kallad mingi sodi pükste peale. On juhuseid olnud, mäletan, et isegi meie pulmas... Aga see pole tähtis. Juuksurid, maniküürid, pediküürid, nii kui naisuke pihta hakkas, käis kuus kuud ühtejutti kohusetundlikult mööda kosmeetikuid ja igasuguseid epilatsioonid, solaariume, laserprotseduure, mässis end vetikatesse, võttis šokolaadi-, õlle- ja mudavanne, laskis end mikronõeltega torkida – kes suudab seda kõike meeles pidada ja sellest veel aru saada. Aga peab tunnistama, et tulemus on silmanähtav, ja pole hullu, et ma näen teda praegu nii harva, sest ta on õhtud läbi oma protseduuridel. Ei osanud arvatagi, et see kõik on nii keeruline, aeganõudev ja soolase hinnaga. Muidu ma sellist raiskamist ei lubaks, aga seekord taipan suurepäraselt, et me peame välja nägema olukorrale vastavalt. Lõuna

parlamendihoones on ikka üle kõige. Lõppeva poolaasta elasime vaid selle eesmärgi nimel. See oli meie teed näitav koidutäht, kui poeetiliselt väljenduda. Teha oli mõeldamatult palju ja kõik see ausalt öelda väsitav kohutavalt. Õhtuti suutsime vaid voodisse variseda.

Muidugi arutasime nii- ja naa- ja veel kuidagipidi, miks kutse on saadetud just meile – me ei paista ju millegi erilisega silma ja oleme kõige harilikumad inimesed, mitte nagu näiteks minu vend, kellest on saanud tunnustatud anestezioloog. Peab ütlema, et ma ei ole kunagi aru saanud, miks üks on tunnustatud, teine tühine, sest minu meelest ei ole seal küll midagi erilist – paned maski patsiendi näo peale ja las ta magab, aga no ei, vennake ei olevat mitte lihtsalt üks paljudest, vaid väljapaistev doktor. Aga näe, mingi väljapaistvus ikkagi ei aita, kui on vaja pääseda lõunasöögile parlamenti. Püüdes üleüldiselt eelmiste aastate lõunaid meenutada, jõudsime naisega veendumusele, et sinna kutsutakse lihtsaid ja igas mõttes normaalseid Läti elanikke. Võib-olla just sellepärast, et nad on lihtsad, normaalsed ja millegagi esile ei tõuse, nii et valitsus ei saaks pärast järjekordset solgipange kaela – vaata, kutsusid neid, kuidas siis muidu, nad on ju seesugused ja toosugused ja veel säärased, muidugi, muidugi, kuidas võime meie nende vastu saada... Ei, lõunale kutsutakse keskmine perekond – ei noorukeid ega pensionäre, iseenesest mõista ei tohi kutsutud olla seadusega pahuksisse sattunud, soovitav, et töökohas suhtutaks neisse hästi ja ka ühiskonnas austataks, neil on tervislik eluviis, niipalju kui see tänapäeva linnas üldse tervislik saab olla, nad on piisavalt nägusad, et ei oleks ebamugav televisioonis näidata.

Ütlete, et me oleme endast kõrgel arvamusel? Üldse mitte, nendele järeldustele tulime pärast pool aastat kestnud mõtisklusi. Me vastame tõesti kõigile neile kriteeriumidele, pidades meeles, et kriteerium ei ole mitte konkreetne kriips kujuteldaval mõõteskaalal, vaid suurem või väiksem vahemik. Lõppude lõpuks on küsimusele „Miks just meie, aga mitte teised?“ võimalik vastata vastuküsimusega: miks siis teised, mitte meie? Nagu küsimus, nõnda vastus, eks ole? Ei, ma saan ju aru, see on seesama õnnetu tõbi, mis igas inimeses peitub, see kadeduseks hüütu – teiste kohta küsides mõtlete kindlasti enda peale. Miks nemad, mitte mina? Kas ma olen nendest halvem? Ei ole midagi, ärge ärrituge, küll tuleb ka teie kord, kõik jõuame kord sinna. Parlament on võib-olla mehhanism, mis töötab loiult, aga pöörded peale saanud, on see pidurdamatu ja pidu läheb täie auruga käima.

Oleme koos naisega nii mõnegi korra meelisklenud, kuidas see toimub. Ärev hommik, mille tema veedab peegli ees keerutades ja ennast üles lüües. Võimalik, et ma ei tunne ennast oma edevas smokingu eriti mugavalt, aga teate, seda elegantset riideeset ikka ja jälle selga proovides tormab eneseteadvus lausa taevasse. On ju tähendus ka fassaadil, ja sellest pole midagi, et fassaad on sinu olemusele võõravõitu. Kutsume takso ja ütleme aadressi Jäkabsi tänaval. Arvan, et kui taksojuht näeb meid täies ehtes ja kuuleb meie lõppsihti, saab ta aru, kuhu me teel oleme, ja küll välgatab kadedus ka tema silmades. Parlamendihoone juures astume taksost välja, küllap taksojuht soovib meile edukat päeva ja hetke pärast kiristab nõrdinult hambaid. Las kiristab, see on meie, mitte tema päev! Edasi...

Nojah, ausalt öeldes ei teagi täpselt, mis edasi saab, sest pole kunagi olnud õnne parlamendihoonet külastada, seepärast ei ole vähimatki aimu, kuidas seal kõik on korraldatud. Turvakontroll? Kas meid kontrollitakse märkamatu mingite metallidetektorite või millegi sarnasega? Otsitakse läbi nagu lennujaamas? Pole oluline, see on kõik kõomes. Küllap palutakse näidata passe ja kirjutatakse meie nimed arvutisse mingisse külastajate nimekirja. Meile tuleb kindlasti keegi vastu – aga kes? Võib-olla parlamendi esimees isiklikult? Aseesimees? Keegi kõrgema järgu ametnik? Ei tea, midagi ei tea, aga küll me juba toime tuleme, seal on kindlasti selle eest hoolitsetud, et me ei tunneks end võõrana. Pärast tuleb meil naisega teineteisest eralduda, tema viiakse arstikabinetti, aga mind lõunasöögisali. Minister ministri järel astuvad ligi, eesotsas presidendiga, rahvasaadik rahvasaadiku järel, kõik suruvad mul kätt ja õnnitlevad seoses rõõmupäevaga. Võib-olla õnnestub mõnega neist pisut vestelda – niisamuti ei millestki erilisest, kindlasti mitte poliitikast, lihtsalt et kuidas elu läheb, kus töötate, täna on ilus ilm või umbes nii. Võib-olla kutsutakse mind presidendiga pildile – nii ju sellistel üritustel tehakse, eks ole? – ja pärast saan ma tema autogrammiga foto, mille võin uhkelt ära raamida ja seinale aukohale riputada. Tean, tean, ka kõik need ministrid ja rahvasaadikud kadedavad meid, aga seal see konks ongi, et neid, kuigi nad ka ise lõunasöögil osalevad, loetakse ürituse korraldajateks, samas kui meie oleme spetsiaalselt kutsutud. Sellel päeval oleme parlamendis kesksed kujud meie. Kuidas muidu, see on ju kõik põrgulikult keeruline, kurat ise ei suudaks selles värgis orienteeruda – kes on siin peamine, kes teise

plaani mängija. Olgu kuidas on, aga mina lausa säran uhkusest ja ilmselt naeratan, nii et lõualuud valusad, sest on ju nii, et kõigi tähelepanu on vähemalt sellel hetkel minule pööratud.

Ja siis algab kõige tähtsam. Mul ei ole raske ette kujutada, kuidas see toimub. Televisiorist olen näinud kõiki seniseid lõunasööke parlamendihoones, tõepoolest kõiki mis kõiki, kuigi muidu ma eriti televisiorit ei vaata – no uudiseid, võib-olla teinekord mõnda kodumaist filmi või seriaali. Ei meeldi mulle aega televiisori ees konutades surnuks lüüa, aga ülekandeid lõunasöökidest parlamendihoones ei suuda ma siiski vahele jätta. Mäletan, et kord, kui mul pimesool välja löigati, viskasin kohe, kui narkoosist ärkasin, veel uimasena pilgu kellale – ja nagu välk sähvatas ajust läbi, paugupealt sai selgeks: oh sa püha ristike, kohe algab, seitsme minuti pärast! Kohe sidemetes voodist üles ja padavai puhkeruumi. Õed küll istusid seal, aga olid kui teleekraani külge naelutatud, ei nemad märganud, kuidas ma uksest sisse hiilisin ja ettevaatlikult nende selja taga koha sisse võtsin. Oleks märgatud, oleks mind sõna lausumata palatisse tagasi kihutatud. Seepärast võin ma isegi teatud määral uhkustada – olen ära näinud absoluutselt kõik pidulikud lõunad, ja kui ei ole õnnestunud otseülekandes näha, siis vähemalt internetist kordusest kindlasti. Muidugi ei ole ma Lätis ainuke selline, ise teate, kui ääretult populaarne on see ülekanne, ometi pesitseb minus nii või naa selline patriootiline uhkus, ei, lausa leegitseb, kobrutab, köeb praginal... Mina ja lobasuu? Kaldun pidevalt teemast kõrvale? Nojah, nii vist on, aga saage minust aru, selline sündmus, selline sündmus... Inimese elus tuleb midagi sellist vaid korra ette. Võib ju olla, jah, võib olla, et natuke olen lobasuu küll. Rääkida mulle tõesti meeldib, aga teate, rumalusi ei räägi ma küll kunagi – kõrgharidus, kuigi ma oma erialal ei tööta, annab nähtavasti siiski kuidagi tunda.

Niisiis – kuhu ma jäin? Aa, piduliku lõunasöögi juurde. Kujutate ette: saal, pikk-pikk laud, valge linaga kaetud, kiiskavad taldrikud, kroonlühtri valguses sädelevad klaasid ja söögiriistad, laua otsas president, temast ühel pool peaminister, teisel parlamendi esimees. Terve laua ulatuses ministrid ja rahvasaadikud, kõik riigi tähtsad inimesed üheskoos, kui vaid kellelegi ei ole kurval kombel selle aja peale juhtunud välismaa komandeering või mõni teine tähtis asjaajamine. Suursuguselt öeldes – rahva parimad pojad ja tütreid ühe laua ääres. Mis parteisse nad ka ei kuuluks ja kuidas ka teinekord omavahel ei vaenutseks või

konkureeriks, siin on nad ühes mestis. Alati, kui olen televisioonis seda pilti vaadanud, on minu üle võimust võtnud uimastav heldimus – selline, et silmad valguvad iseenesest pisaraid täis. Kui ütlen, et seda lõunalauda võime ilmselt pidada rahvuse ühtsuse sümboliks, ei ole ma tõesti sugugi liialdanud.

Niisiis, kõik rahva parimad pojad ja tütreid istuvad ümber laua, ja kui austusväärsed nad kõik ka välja ei näeks, võib märgata, et vähemalt osa nendest niheleb kannatamatult. Üks tirib millegipärast kogu aeg lipsusõlme koomale, teine võtab noa või kahvli, tõstab silmade juurde, justkui tahaks uurida, mis riist see õieti on ja mida sellega peale hakata, keegi teine toksib sõrmega pingsal ilmel telefoniekraani, justkui oleks täpselt sel hetkel vaja eriti tähtsat sõnumit saata. Mõned vestlevad, naeratavad hammaste välkudes, teised just vastupidi vaikivad mõtetsesse vajunult, paljude pilgud on pööratud hetkel suletud saaliuksele, temperamentsemad, kes on pidanud istuma seljaga sissepääsu poole, heidavad iga mõne sekundi tagant enesele aru andmatagi pilgu selja taha – kas juba ei alga, kaua veel läheb... Ja presidendihärra – tema naeratab isalikult, laseb aeg-ajalt pilgu üle kõigi kohalolijate libiseda, et kindlaks teha, kas kõik on platsis, kallutab end aeg-ajalt ühele või teisele poole ja vahetab mõne sõna peaministri või parlamendi esimehega. Aga ootel on ka presidendihärra. Ühesõnaga, kõik me oleme inimesed, ja ühelegi meist, isegi ministritele ja rahvasaadikutele, ei ole miski inimlik võõras. Minu näole on see ootus alati mananud mõistva naerutuse. Nad kõik püüavad välja näha tõsised, kõigutamatud ja tagasihoidlikud, aga samal ajal võib-olla isegi ei aima, et just praegu avaneb selgemini kui muidu nende inimlik olemus.

Aga mina? Istun uhkes üksinduses laua otsas just presidendi vastas, ootan samuti ja püüan samamoodi oma ärevust varjata. Aga igale ootusele tuleb lõpp. Käratult avaneb saali kahepoolne uks, sisse astuvad kaks päris ooberivormis teenindajat, valged rätid üle käsivarre heidetud, jäävad kumbki oma uksepoolel seisma ja kangestuvad nagu auvalveks. Telekommentaator rääkis kunagi, et need olla kaksikud, spetsiaalselt selle ürituse jaoks välja valitud. Elegantne dekoratsioon nii-öelda. Mõne hetke vältel ei toimu rohkem midagi... Kõigi pilgud on uksele naelutatud... Kõlab vaikne muusika, mida mängib nähtamatu kammerorkester. Ma tõesti ei tea, võib-olla on see salvestis, aga mulle meeldiks mõelda, et nii pidulikul hetkel kõlab elav muusika – mustades

frakkides moosekandidid, pühendunud nägudega, silmad noodilehtedesse puuritud, viiulid, tšello ja mis seal tavaliselt ongi... Ilus, eks ole?

Ja siis ilmuvad eesruumi hämarusest uksele kuus kelnerit, hoides õlgadel tohutu suurt hõbedast kandikut. Kandik kipub olema õige raske, seepärast on kandjateks valitud sihvakad ja tursked mehed: mingid baari hilpharakad, kes väljendavad ennast leti taga pudelitega žongleerides, siia ei sobi. Kandik on rohkem kui kaks meetrit pikk, vähemalt meetrilaiune – ka sellega seoses meeldib mulle mõelda, et see on puhtast hõbedast, sest aristokraatlikel üritustel sobib vaid aristokraatlik metall. No aga kui ka ainult üle hõbetatud, sobib seegi. Ja kandikul lamad sina, minu armastatud naisuke – kõigepealt viibisid nii mõnegi hetke arstikabinetis ja pärast seda parlamendi köögis. Sa näed välja nii muinasjutuliselt kaunis, värskelt küpsetatud ja ahvatlevalt pruunistatud, ehk küll pruunistust võib näha alles hiljem, praegu on su nägu ja labakäed mingi kulinaarse mingiga valgendatud. Kes küll suudaks õiglaselt hinnata korralikult küpsetatud naise ilu? Mina mitte, president, ministrid ja rahvasaadikud ilmselt ka mitte. Praad on praad ja naine on naine, pole kahtepidi mõtlemist, seepärast on valgendus vajalik. Tunnistan, et mind on alati huvitanud, kus asub parlamendihoones nii hiiglaslik ahi, milles võib valmistada tervet, tükkideks lõikamata inimest. Ja kes on need geniaalsed kokad, kes sellega tegelevad? Sest presidendihärra, ministrid ja rahvasaadikud söövad alati mokki limpsides, küsivad lisaportsu ja lõpuks näevad välja isegi nagu natuke pettunud, kui söök kahaneb ja lõuna saab peagi läbi. Kogu läti rahva pilgud on praegu teleekraanidele naelutatud, kõik mõtlevad – kes teab, mille järgi see maitseb? Hah, jäätegi mõtlema – et seda teada saada, peab olema vähemalt rahvasaadik.

Kandik asetatakse laua presidendipoolsesse otsa. Tema tõuseks ka esimesena. Jah, presidendihärra, me juba teame, mida te teete! Mõnulevast eelaimusest sädelevate silmadega sirutaks te end üle kandiku serva – minu naisuke on teie maitset teades paigutatud jalgadena võimalikult teie lähedale –, tõstaksite tema valge kleidi alaserva (aga muidugi viisaka kõrguseni) ja lõikaksite tema kintsust tubli tüki ning nüüd näeksid kõik, kui kaunilt on teda ahjus pruunistatud (räägitakse, et sellise tooni saamiseks kasutavad kokad mett). Teile maitsevad need singikesed väga, me kõik teame seda. Ettekandja valaks samal ajal teie klaasi gaseerimata vett...

Aga siia panen ma kolm rasvast punkti. Et veel kord tõendada – juba ütlesin, et ise tunnistan seda –, et olen natuke liiga lobasuu. Ma võiksin jätkata veel kaua, kirjeldada detailselt lõunasöögi edasist kulgu, aga kas seda on vaja? See on vaid fantaasia ja fantaseerimine on teadagi haruldaselt viljatu tegevus.

Sest midagi sellist ei juhtu. Ei, muidugi on saal, on kaetud laud, on presidendihärra, on maiasmokkadest ministrid ja rahvasaadikud, on televisioon ja ajakirjanikud, avaneb uks, sisenevad kelnerid, kandik õlgadel... Aga kandikul ei leba minu armastatud naine, valge kleit seljas. Kandikul ei ole üldse naist. Seal on korralikult küpsetatud mees mustas smokingus, valges särgis, elegantse triibulise lipsuga. Uhke punane õun avatud suus valgete hammaste vahel – käisin hiljuti hambaarsti juures ja lasin neid poleerida, need on tõesti säravvalged, ei ole häbi neid kogu rahvale näidata. Mina! Mina! Mina ise olen seal! Ja sellest saab minu elu triumfihetk! Kogu minu elu mõte ühel hõbedasel kandikul, tõi, pirakal – sel hetkel ei hoidu ma lennukatest fraasidest.

Te küsite, kuidas ma sellega hakkama saan? Väga lihtsalt, täpsemalt, kõik on juba kokku lepitud ja korraldatud. Mäletate minu venda, hiilgavat anesthesioloogi? Vaatamata eluviiside ja maailmavaadete erinevusele on meil endiselt erakordselt head ja südamlikud suhted. Julgen isegi öelda, et ta on alati olnud mulle kõige lähedasem inimene, muidugi kohe pärast minu armastatud naisukest. Vaadake, korra aastas annab haigla minu vennakesele parlamendihoone piduliku lõuna ajaks kinnimakstud puhkepäeva, aga see ei ole sugugi puhkepäev selle sõna harjumuspärasest tähendusest. Sel päeval täidab ta oma aukohust. Ja nimelt – läheb parlamendihoonesse ja arstikabinetti, kus kõige muu hulgas on ka anesthesioloogi tööks vajalik aparatuur, ning aitab uinuda külalisel, kes on lõunale palutud. Teeb ta vaikseks, tundetuks ja siia maailma mittekuuluvaks. Vennake ei kipu küll sellega eriti kiitlema, aga mina küll tean, kui uhke on ta selle aukohuse üle, mis on tõepoolest aukohus – riik ei maksa talle selle töö eest sentigi. Ma ei räägi, kui palju pingutust nõudis venna pehmeksrääkimine, et ta vahetaks mu naise minu vastu. Uskuge mind, see ei tulnud üldse kergelt, me vaidlesime tunde, ta viitas seadusepunktidele ja paragrahvidele, aga ma toksisin näpuga nende punktide ja paragrahvide peale, mis löid tema argumentatsiooni armetult vankuma ja panid kahtluse alla. Aga meie mõtete lahknevus ei ole enam üldse mingit tähtsust. Peamine, et ta

on minust aru saanud ja ei imesta, kui naise asemel ilmun meditsiini-kabinetti mina. Ilmselt ei vaheta me sõnagi ja isegi teeskleme, et ei ole tuttavad, et assistente ja meditsiiniõde mitte segadusse ajada, vennake pilgutab mulle vaid vandeseltslaslikult silma, kui tema lauale heidan.

Aga, ei jäta teie usutlemist: mis naisest saab? Kas ta tõesti nõustus vabatahtlikult oma rolli minule loovutama? Kas tema armastus oleks võimeline alistama kõik selle maailma kiusatused, isegi kutse lõunasöögile parlamendihoones? Muidugi mitte, ükski lätlane ei oleks millekski selliseks võimeline, kui suur või väike see armastus ka ei oleks. Naisuke ei aimanud minu kavatsusi, ta ei aimanud üldse midagi. Otse vastupidi, ta jätkas innukalt valmistumist lõunasöögiks parlamendihoones; jutustas vaimustunult, et kui ta läheks veel suhkruepilatsioonile, kui kaunis ja ahvatlev ta siis oleks; arutles, milline minister millise tüki tema kehast valib; püüdis lõunat süües nuputada, mis maitsega tema võiks olla; fantaseeris, kuidas üritus võiks teleekraanidel välja näha ja kui väga sõbrannad seda nähes teda kadestavad... Noh, kõik nagu tavaliselt sellises olukorras, mis seal pikalt rääkida, võite ise ette kujutada. Aga mina krigistan vaikides hambaid – miks nii? Miks on maailm nii ebaõiglane, et kõik ainult temale, mitte mulle? Saate aru, me oleme nii pikki aastaid elanud õnnelikus abielus, aga nüüd... Ei, ma ei hakanud teda kadeduse pärast vihkama, aga see tunne, mis minu üle võimust võttis, ei olnud just meeldivate killast. Ma tundsin, et siis kui kõik on lõppenud, naisuke söödud, kondid puhtaks lakutud, ei ole miski enam nii nagu varem. Midagi on kadunud, midagi erakordselt olulist. Minu suhtumine temasse on muutunud ja ma ei suudaks enam hoida temast helget mälestust, meenutused suurest päevast keeraksid meie suhte tuksi... Raske on sõnadega seletada seda emotsioonide kompleksi. Jaa-jaa, seesama vastik närija – kadendus. Ma kadestaksin teda terve ülejäänud elu ja see tunne näriks vaikselt, aga kindlalt meie armastust. Seepärast võtsin vastu otsuse...

Muidugi võiksin ta tähtsa päeva hommikul keldrisse või kuhugi mujale toppida ja üksinda parlamenti minna, aga kujutate ette, milline oleks tema edasine elu? Üksainuke kadendus, pahameel, solvumine. Ühesõnaga, suurt päeva naisuke ära ei oota. Ärge küsige, kust teda otsida, esiteks ei ole see tähtis ja teiseks te niikuinii ei leia. Lõunasöögil parlamendihoones osalen mina ükski.